

Vedlegg 2

Reglement for Stortingets bygge- og leiesaker

Fastsatt ved stortingsvedtak [dato], jf. Innst. S [nr] ([sesjon])

1. Innledning

1.1 Formål

Formålet med reglementet er å sikre god saksforberedelse og styring med Stortingets bygge- og leiesaker og å beskrive fordelingen av roller og ansvar i slike saker. Reglementet fastsetter at de krav som gjelder for statsforvaltningen i henhold til instruks av 13. januar 2017, gjøres gjeldende for Stortinget med de tilpasninger som er nødvendige på grunn av Stortingets egenart og konstitusjonelle hensyn.

1.2 Virkeområde

Reglementet gjelder for Stortinget [og organer for Stortinget¹].

Reglementet gjelder ved inngåelse av avtaler om leie av lokaler*, både i markedet og internt i staten. Reglementet gjelder også ved byggeprosjekter, både nybygg, ombygging og rehabilitering.

2. Utredning av lokalbehov

2.1 Ansvar

Stortingets direktør er ansvarlig for å utrede lokalbehov for Stortingets virksomhet.

Stortingets direktør er også ansvarlig for en rasjonell utnyttelse av alle lokaler. I forkant av bygging eller leie av lokaler skal Stortingets direktør påse at alle relevante forhold blir tilstrekkelig utredet iht. kravene i utredningsinstruksen av 19. februar 2016 nr. 184, kapittel 2 om krav til innhold i beslutningsgrunnlaget.

Slettet: Instruks om håndtering av

Slettet: i statlig sivil sektor

Slettet: Reglement | Dato: 13.01.2017 | Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Formålet med instruksen er å sikre god saksforberedelse og styring med bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor. Instruksen ble fastsatt ved kongelig resolusjon 20. januar 2012 og sist endret ved kongelig resolusjon 13. januar 2017.

Slettet: instruksen

Slettet: statlig sivil sektor.*

Slettet: Instruksen gjelder for alle virksomheter i statlig sivil sektor, organisert innenfor rettssubjektet staten.
Instruksen

Slettet: .*

Slettet: Instruksen

Slettet: som inkluderer

Slettet: Instruksen gjelder ikke for bygging eller leie av lokaler til departementene.

Slettet: Departementene

Slettet: ansvarlige

Slettet: på sine ansvarsområder. Departementene

Slettet: ansvarlige

Slettet: deres underliggende virksomheter disponerer i sin portefølje.

Slettet: departementene

Slettet: 184.

¹ Med organer for Stortinget menes Riksrevisjonen, Sivilombudsmannen, EOS-utvalget, Ombudsmannnemnda for Forsvaret og Nasjonal institusjon for menneskerettigheter. Det bør tas stilling til om også disse bør omfattes av reglementet. I få fall må det gjøres ytterligere tilpasninger, f.eks. ved at det tas inn et eget kapittel som beskriver rolle- og ansvarsdelingen mellom Stortinget og de respektive organene.

2.2 Utredning og kvalitetssikring av konsept

Ved behov for nye lokaler, eller behov for forandringer i eksisterende lokaler, skal det foretas en utredning som skal legges til grunn i det videre arbeidet. Hovedformålet med utredningen er å utarbeide en beskrivelse av de krav som må stilles til lokalene for at virksomheten skal kunne ivareta sine oppgaver. Kravene til utredning i **dette reglementet** er en presisering av kravene i utredningsinstruksen, og angir hvilken dokumentasjon som skal ligge til grunn for valg av løsning på lokalbehovet.

Slettet: denne instruksen

Utredningen skal gi grunnlag for beslutning om hvilket konsept som skal velges for lokalbehovet.

Slettet: oppdragsdepartementet

Utredningsfasen dekker forstudiefasen i byggesaker. For prosjekter over terskelverdien i KS-ordningen skal det gjennomføres en konseptvalgutredning (KVU), som må følge kravene i KS-ordningen. For prosjekter mellom 300 millioner kroner og terskelverdi er det gitt retningslinjer i Veileder for styring i tidligfase i store statlige byggeprosjekter, **som anvendes så langt den passer for Stortinget**. For prosjekter under 300 millioner kroner gjelder kravene i utredningsinstruksen av 19. februar 2016 nr. 184, **kapittel 2 om krav til innhold i beslutningsgrunnlaget**.

Slettet: .

Utredningens omfang må stå i forhold til lokalenes størrelse, og risikoen forbundet med prosjektet. Utredningen skal ivareta hensynet til effektiv areal- og ressursbruk, og skal omfatte analyse av arealbehov, overordnet vurdering av lokalisering, kostnads- og usikkerhetsanalyse og vurdering av leie i markedet eller statlige lokaler.

Graden av spesialtilpasning av lokalene skal begrenses til det høyst nødvendige.

Det skal normalt ikke planlegges for vekst i antall ansatte. Dersom **det** likevel planlegges for slik vekst, skal dette redegjøres for og begrunnes særskilt. Som et ledd i arbeidet med nye lokaler eller endringer i eksisterende lokaler, bør det også vurderes behov for endringer i arbeidsplassutforming som følge av nye arbeidsformer.

Slettet: ansvarlig departement

Slettet: mener det bør

Det stilles krav om ekstern kvalitetssikring for prosjekter antatt over de terskelverdier som Finansdepartementet til enhver tid fastsetter. I tidligfase gjelder dette ekstern kvalitetssikring av konseptvalg (KS1), uavhengig av finansieringsmåten for disse prosjektene. Når antatt fremtidig leieforpliktelse** overstiger terskelverdien fastsatt av Finansdepartementet, skal kvalitetssikring også gjennomføres ved planer om leie i markedet.

Slettet: ***

Kommunal- og **moderniseringsdepartementets** normer for lokalenes areal, energi og standard, **anvendes så langt de passer, og unntak må begrunnes særskilt, jf. rundskriv H-2016-2.**

Slettet: moderniseringsdepartementet kan sette

Slettet: . Det vises til

2.3 Leie i markedet eller byggeprosjekt

Slettet: statlig

På bakgrunn av utredningen skal alternative løsninger vurderes. Det **må** avklares om **Stortinget** skal dekke lokalbehovet ved leie i markedet eller ved et byggeprosjekt. I denne **forbindelse** skal det **legges vekt på** hva som er økonomisk mest gunstig, **sikkerhetshensyn og nærhet til Stortingets øvrige bygninger.**

Slettet: skal i den forbindelse

Slettet: det finnes ledige statlige lokaler eller statlige tomgangsleieforhold i markedet, som kan dekke behovet. Dersom det ikke er egnede ledige statlige lokaler og/eller tomgangsleieforhold, skal det på bakgrunn av utredningen tas stilling til om lokalbehovet skal dekkes ved leie, eller ved gjennomføring av byggeprosjekt i statlig regi. ¶ Departementene er selv ansvarlige for å avklare om en

Lokaler som det normalt er et velfungerende leiemarked for, klassifiseres som konkurransebygg og leies i utgangspunktet i markedet med lavest mulig grad av spesialtilpasning. ¶

Slettet: statlig

Slettet: vurderingen

Slettet: overordnede hensynet være

Lokaler det ikke er et velfungerende marked for klassifiseres som formålsbygg, og skal som hovedregel gjennomføres som et byggeprosjekt **for Stortinget**. Forhold som i den forbindelse tillegges vekt, er om lokalenes beliggenhet eller graden av spesialtilpasning gjør at markedsverdien av bygget er vesentlig lavere enn byggekostnaden, eller om utleier antas å komme i en monopolsituasjon overfor **Stortinget** ved kontraktens utløp. Bygg med kritisk infrastruktur, jf. forskrift om objektsikkerhet, regnes som hovedregel som formålsbygg. ¶

Slettet: for staten

Slettet: I de tilfeller hvor summen av fremtidige leieforpliktelser*** er på 100 millioner kroner eller mer, skal saken forelegges for Kommunal- og moderniseringsdepartementet for uttalelse. Ved foreleggelsen redegjøres for formålet og de økonomiske og administrative konsekvenser av leieavtalen.

Slettet: statlig

Slettet: den statlige leietakeren

2.4 Statsbyggs rådgiverfunksjon

Rådgivningstjenester fra Statsbygg kan benyttes i utredningsfasen **når Stortinget** vurderer å anskaffe nye lokaler, eller gjøre endringer i eksisterende lokaler. Statsbygg kan gi råd og bistå i kontraktsforhandlinger ved leie i markedet.

Slettet: Dersom ansvarlig departement mener det vil være økonomisk mest gunstig for staten å løse lokalbehovet ved gjennomføring av statlig byggeprosjekt, må dette forelegges for Kommunal- og moderniseringsdepartementet og begrunnes særskilt.

Slettet: Ved uenighet mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet og ansvarlig departement om lokalbehov bør håndteres ved leie i markedet, eller som statlig byggeprosjekt, skal saken legges frem for regjeringen. ¶

Slettet: tilbyr rådgivning

3. Leie av lokaler i markedet

3.1 Generelt om ansvar, fullmakter og krav til saksbehandling

Stortingets direktør er **ansvarlig** for leieforhold som **Stortinget** inngår i markedet.

Slettet: for virksomheter i statlig sivil sektor som

Slettet: Departementene

Slettet: ansvarlige

Stortingets direktør har **fullmakt** til å **inngå** leieavtaler på følgende vilkår:

Slettet: de selv eller underliggende virksomheter

a. Leieavtalene skal gjelde den ordinære driften av **virksomheten**.

Slettet: Iht. Finansdepartementets rundskriv R-2013-110 av 25. november 2013 om fullmakter iht. ...

Slettet: departementene

b. Utgiftene i forbindelse med avtalene skal kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden.

Slettet: samtykke i at det inngås

Slettet: uten at saken forelegges Stortinget

Slettet: den statlige

c. Behovet for oppsigelsesklausuler skal nøye vurderes for alle avtaler utover budsjettåret.

Behovet for at leieavtalen må kunne transporteres til annen statlig virksomhet skal også vurderes.

Slettet: Leieavtalen

Dersom leieutgiftene ikke kan dekkes innenfor uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettkapittel i hele leieperioden, kreves det bevilgning fra Stortinget før inngåelse av leiekontrakt.

Når det skal inngås nye eller endrede avtaler om leie av lokaler i markedet, skal det utarbeides en helhetlig kravspesifikasjon som er basert på utredningen i pkt. 2 i dette reglementet. Den helhetlige kravspesifikasjonen skal definere og konkretisere de krav som må stilles til lokalenes funksjon, størrelse, beliggenhet og kvalitet for at virksomheten skal kunne ivareta sine oppgaver, og legges til grunn for et eventuelt søk etter nye lokaler.

Slettet: denne instruksen

Før avtalen inngås, skal alle relevante forutsetninger for leieavtalen være avklart og vurdert. Dette gjelder bl.a. regulering av husleie, oppsigelsesadgang/betingelser for forlengelse av avtale, ev. kjøpsopsjon, regulering og belastning av øvrige driftsutgifter (for eksempel strøm, vaktmestertjenester og resepsjon mv.), brukerutstyr og planlagte større vedlikeholds- og ombyggingarbeider som vil få konsekvenser for leieutgiftene, samt ev. tomgangsleie for eksisterende lokaler.

3.2 Innhenting av tilbud for leie av lokaler

For å sikre det mest gunstige leiealternativet for Stortinget (iht. utredning og analyse, jf. pkt. 2.2.) skal det normalt innhentes flere tilbud. Dette gjelder også ved fornyelse av eksisterende leiekontrakt. Vurderingen skal ta hensyn til de totale leieforpliktelsene,** og saksbehandlingen skal sikre likebehandling og sporbarhet.

Slettet: staten

Slettet: ,***

I de tilfeller en leiekontrakt i markedet innebærer et privat bygge- eller rehabiliteringsprosjekt, skal det også stilles krav om at utleier er et lovlig etablert foretak, og kan fremlegge attester for innbetalt skatt, merverdiavgift (mva) og arbeidsgiveravgift, iht. de etiske standardene staten har satt for leie i det private markedet.

3.3 Krav til byggeprosjekter med Stortinget som leietaker

Slettet: statlige leietakere

Ved byggeprosjekter for nybygg, ombygging eller rehabilitering av eksisterende eiendom for utleie skal det stilles krav i leieavtalen om at prosjektet gjennomføres i tråd med dette reglement.

Slettet: denne instruks.

Det skal fremgå av kontraktvilkårene for entrepriser og levering av varer til prosjektet at utleiers kontraktspart ikke kan ha flere enn to ledd underentreprenører under hverandre. **Det skal føres** tilsyn med at dette vilkåret oppfylles.

Slettet: Leietaker plikter å føre

4. Byggeprosjekter i **Stortinget**

Slettet: statlig sivil sektor

Kapittel 4 beskriver krav til prosjektavklaringsfase, forprosjektfase og kostnadsstyrt prosjektutvikling med tilhørende beslutningspunkter i et byggeprosjekt, pkt. 4.1 og 4.2. Videre beskrives krav til beslutninger i forkant av selve prosjektfasen i pkt. 4.3 og 4.4. Oppstart av byggeprosjekter omtales i pkt. 4.5.

Som hovedregel er Stortinget selv byggherre for prosjekter som kan gjennomføres innenfor rammen av Stortingets ordinære drifts- og investeringsbevilgninger. Etter en konkret vurdering kan Stortinget likevel anmode Statsbygg om å påta seg oppdraget.

Slettet: 4.1 Generelt om ansvar
Oppdragsdepartementet er ansvarlig

For prosjekter mellom ordinære drifts- og investeringsbevilgninger og 300 millioner kroner skal det gjøres en konkret vurdering av plassering av byggherreansvaret, hvor blant annet følgende forhold tillegges vekt:

- Prosjektets størrelse
- Prosjektets kompleksitet
- Krav til kompetanse i byggherreorganisasjonen, herunder fordelene ved å kunne trekke på Statsbyggs faglige ressurser
- Statsbyggs kapasitet til å prioritere prosjektet sett opp mot Stortingets behov for fremdrift i prosjektet

For prosjekter over 300 millioner kroner er Statsbygg som hovedregel byggherre. Unntak forutsetter at Stortinget bestemmer dette ved beslutning om oppstart av forprosjekt.

4.1 Ansvarsdelingen mellom Stortinget og Statsbygg når Statsbygg er byggherre

Stortinget er selv ansvarlig for de byggeprosjekter som settes i gang, og for å påse at ressursbruken i byggeprosjektet er effektiv mht. de forutsatte resultater, jf. bevilgningsreglementets § 10.

Slettet: på departementets område

Slettet: Statsbygg er normalt byggherre for byggeprosjekter i statlig sivil sektor.****

Slettet: For

Slettet: med en antatt investeringskostnad over 300 mill. kroner gjelder krav om avklaringsfase og beslutningspunkt oppstart forprosjekt og beslutningspunkt startbevilgning. Nærmere beskrivelse framgår av egen veileder for styring i tidligfase av store statlige byggeprosjekter. For prosjekter med antatt investeringskostnad under 300 mill. kroner gjelder krav til utredning i pkt. 2.2.¶
For øvrig

I prosjekter **hvor Statsbygg er byggherre**, gjelder følgende prinsipper for ansvarsdeling ved behandling og gjennomføring av **prosjektet**:

Slettet: statlige byggeprosjekter

a. **Stortingets presidentskap og direktør** har ansvaret for egen behandling av byggesaken, herunder bl.a. prioritering av prosjektet, dimensjonering, arealramme og kvalitativ utforming. **Stortingets presidentskap** er ansvarlig for å fremme ev. forslag om midler til avklaringsfase, prosjektering og ev. forslag om startbevilgning for Stortinget. **Stortingets presidentskap** skal også fremme forslag om bevilgning til nødvendig brukerstyr til prosjektet, jf. pkt. 4.3.

Slettet: Oppdragsdepartementet

Slettet: departementets

Slettet: Videre er oppdragsdepartementet

Slettet: Oppdragsdepartementet

Slettet: for regjeringen

Slettet: staten

b. Statsbygg ivaretar byggherreansvaret på vegne av **Stortinget**, og har ansvar for anbudsprosedyrer, kontraktsinngåelse og gjennomføring av fastsatte planer innenfor det bevilgede beløp. Statsbygg er videre ansvarlig for å varsle **Stortingets administrasjon** og Kommunal- og moderniseringsdepartementet om avvik i prosjektgjennomføringen som kan medføre at prosjektet ikke kan gjennomføres iht. fastsatte planer. Ved eventuelle feil eller mangler fra Statsbyggs side har **kommunal-** og moderniseringsministeren det konstitusjonelle ansvaret.

Slettet: oppdragsdepartementet

Slettet: Kommunal

c. **Stortingets presidentskap** behandler forslag til kostnadsrammer for prosjekter under terskelverdi for ekstern kvalitetssikring og har det overordnede ansvaret for disponeringen av usikkerhetsavsetninger i byggeprosjekter, jf. pkt. 4.5 nedenfor, samt for å fremme forslag om midler til videreføring av byggeprosjekter for **Stortinget**.

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

d. **Stortingets presidentskap** er ansvarlig for at det gjennomføres ekstern kvalitetssikring av enkeltprosjekter, jf. bl.a. pkt. 4.3 nedenfor.

Slettet: Finansdepartementet har ansvaret for ordningen med ekstern kvalitetssikring av store statlige investeringsprosjekter, i henhold til de til enhver tid gjeldende terskelverdier departementet setter for slike analyser, og er sammen med oppdragsdepartementet ansvarlig for

4.2 Avklaringsfase og oppstart forprosjekt

For prosjekter med en antatt investeringskostnad over 300 millioner kroner gjelder krav om avklaringsfase og beslutningspunkt for oppstart av forprosjekt og beslutningspunkt for startbevilgning. Nærmere beskrivelse framgår av Veileder for styring i tidligfase av store statlige byggeprosjekter, som anvendes så langt den passer for Stortinget. For prosjekter med antatt investeringskostnad under 300 millioner kroner gjelder krav til utredning i pkt. 2.2.

Etter at konseptvalget er tatt, skal det for prosjekter med antatt investeringskostnad over 300 millioner kroner gjennomføres en avklaringsfase. I avklaringsfasen skal **Stortingets administrasjon** i samråd med Statsbygg i de tilfeller hvor Statsbygg er byggherre, definere prosjektet nærmere, herunder ambisjons- og kostnadsnivå samt øvrige kritiske faktorer. Avklaringsfasen oppsummeres i en rapport som skal gi grunnlag for eventuell beslutning om oppstart forprosjekt (OFP).

Slettet: oppdragsgiver,

Stortingets administrasjon skal med bakgrunn i gjennomført kostnads- og usikkerhetsanalyse beregne et kostnadsestimat (P50) med angitt usikkerhet som grunnlag for kostnadsstyrt prosjektutvikling.

Slettet: Oppdragsdepartementet

For prosjekter over 300 millioner kroner skal Stortingets presidentskap fremme sak for Stortinget i plenum om oppstart av forprosjekt.

Slettet: terskelverdi

Slettet: oppdragsdepartementet

Slettet: regjeringen

Etter beslutning om videre forprosjektering skal det etableres rutiner for endringshåndtering i prosjekteringsarbeidet. Eventuelle senere forslag til større endringer i prosjekter over 300 millioner kroner skal legges frem for Stortinget i plenum. Det vises til nærmere omtale av avklaringsfasen og oppstart forprosjekt i Veileder for styring i tidligfase i store statlige byggeprosjekter, som anvendes så langt den passer for Stortinget.

Slettet: OFP. For prosjekter mellom 300 mill. kroner og terskelverdi skal oppdragsdepartementet fremme saken for KMD

Slettet: prosjektet

Slettet: fram

Slettet: regjeringen.

Slettet: Oppstart

Slettet: veileder

Slettet: .

4.3 Prosjektering og kvalitetssikring av forprosjekt

Før arbeidet med prosjektering starter opp, skal det foreligge en skriftlig bekreftelse (oppdragsbrev) fra Stortingets direktør til Statsbygg, i de tilfeller hvor Statsbygg er byggherre, der Stortingets mål og rammer for prosjektet fremgår. Der Stortinget selv er byggherre, utarbeides tilsvarende intern dokumentasjon.

Slettet: oppdragsdepartementet

Slettet: departementets

Dersom prosjekteringsarbeidene ikke kan fullføres innenfor uendret budsjettamme, eller prosjekteringskostnaden ikke kan dekkes innen uendret budsjettamme om prosjektet ikke blir realisert, fremmes forslag om midler til gjennomføring av prosjekteringsarbeidene i den ordinære budsjettprosessen. Dersom prosjekteringsarbeidene forventes å strekke seg over flere år, må det samtidig med at det fremmes forslag om bevilgning til oppstart av forprosjektet, også bes om samtykke fra Stortinget til å pådra utgifter for neste budsjettår, normalt i form av et forslag til romertallsvedtak. Dersom de samlede kostnadene ved forprosjektet anslås å overstige de terskelverdier som Finansdepartementet setter for ekstern kvalitetssikring, skal en kostnadskalkyle for forprosjektet kvalitetssikres eksternt iht. KS2-ordningen før det ev. fremmes forslag for Stortinget om startbevilgning.

Slettet: oppdragsdepartementet ikke kan dekke

Slettet: bevilgning til forprosjektet

Før forslag om startbevilgning fremmes for Stortinget, skal det gjennomføres ekstern kvalitetssikring av forprosjektets styringsunderlag og kostnadsoverslag for valgt prosjektalternativ (KS2) iht. de terskelverdier som Finansdepartementet setter for slike analyser. Stortingets direktør har ansvaret for at byggeprosjekter legges frem for kvalitetssikring som samlede prosjekter, der både byggeprosjektet og brukerutstyret inngår, men med separate styrings- og kostnadsrammer.

Slettet: Oppdragsdepartementet

4.4 Beslutningspunkt etter forprosjekt og prosjektfasen

For alle byggeprosjekter skal det normalt settes en styringsramme som er P50 og en kostnadsramme som er P85 fratrukket mulige forenklinger og reduksjoner (kuttliste).

Kostnader til kunstnerisk utsmykning skal innarbeides i rammene. Valg av prosentsats for kunstnerisk utsmykning skal forelegges for **Stortingets presidentskap** sammen med forslag til styrings- og kostnadsramme.

Slettet: i tråd med de til enhver tid gjeldende bestemmelser, men bevilges på eget budsjettkapittel og -post.

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4.4.1 **Startbevilgning til byggeprosjekter**

Slettet: Kurante

Stortingets presidentskap skal legge frem forslag om startbevilgning til byggeprosjekter for Stortinget sammen med forslag til kostnadsramme. Forslag om kostnadsrammer for henholdsvis bygg og brukerstyr legges frem for Stortinget når det fremmes forslag om oppstartbevilgning.

Slettet: Byggeprosjekter innenfor husleieordningen, som kan håndteres innenfor uendret budsjettamme (kurantprosjekter), underlegges forenklet budsjettbehandling, dvs. at de ikke fremmes enkeltvis for Stortinget for godkjenning. Kurantprosjekter håndteres i henhold til det til enhver tid gjeldende rundskriv for behandling av statlige byggeprosjekter der husleien dekkes innenfor gjeldende budsjettammer, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-2014-11. **4.4.2 Ordinære byggeprosjekter** Forslag

Kostnadsrammer og styringsunderlag for prosjekter som har vært gjenstand for ekstern kvalitetssikring (KS2) behandles i **Stortingets presidentskap** etter at kvalitetssikringen er avsluttet, og normalt i forbindelse med at det fremmes forslag om oppstartbevilgning i den ordinære budsjettprosessen.

Slettet: innenfor husleieordningen hvor husleien ikke kan håndteres innenfor uendret budsjettamme, og byggeprosjekter utenfor husleieordningen i staten, skal legges frem for regjeringen og

Kostnads- og styringsrammen for byggeprosjekter som ikke har vært kvalitetssikret gjennom KS-ordningen, skal godkjennes av **Stortingets presidentskap** før forslag om startbevilgning fremmes for Stortinget. Kostnadsrammen skal settes til P85 fratrukket kutt. Midler til kunstnerisk utsmykning skal innarbeides i kostnadsrammen.

Slettet: av oppdragsdepartementet

Slettet: regjeringen

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Slettet: regjeringen og

I tillegg til kostnadsrammen for selve byggeprosjektet, skal nødvendige tilleggsutgifter (tomgangsleie- og flyttekostnader, samt kostnadsramme for brukerstyr og inventar mv.) og fremtidig behov for husleiekompensasjon etter ferdigstilling legges frem for **Stortingets presidentskap** før saken legges frem for Stortinget **i en budsjettproposisjon eller som en egen sak.**

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet for godkjenning

Slettet: regjeringen og

Ved fremleggelse av forslag om startbevilgning skal det i tillegg redegjøres for årlige utgifter til verdibevarende vedlikehold og tilfredsstillende drift.

Slettet: for alle byggeprosjekter utenfor husleieordningen

4.5 Oppstart og gjennomføring av byggeprosjekter

For at Statsbygg skal starte opp arbeidene med gjennomføring av et byggeprosjekt, skal det foreligge en skriftlig bekreftelse (oppdragsbrev) fra **Stortingets direktør** til Statsbygg. Videre skal det utarbeides et dokument som beskriver prosjektets mål, rammer og strategier (styringsdokumentet), som skal legges til grunn for det videre arbeidet med prosjektet. Disse kravene gjelder også prosjekter der Statsbygg er gitt oppdrag med å bistå ved anskaffelse av

Slettet: oppdragsdepartementet

brugerutstyr til prosjektet. Nærmere retningslinjer for budsjettbehandling av byggeprosjekter som er aktuelle for startbevilgning, vil bli gitt i de årlige budsjetttrundskriv fra Finansdepartementet.

I de tilfeller hvor Stortinget selv er byggherre, skal det utarbeides tilsvarende interne dokumenter i Stortingets administrasjon.

Byggeprosjekter skal gjennomføres iht. til vedtatte planer for kvalitet, fremdrift og økonomi. Det skal normalt ikke fremmes forslag om endringer i kvalitet, areal eller funksjon som medfører økte kostnader etter at startbevilgning er gitt. Dersom endringer likevel vurderes som aktuelle, skal saken forelegges **Stortingets presidentskap**, med mindre det er snakk om mindre justeringer, bl.a. som følge av avklaringer i forbindelse med detaljprosjekteringen og avklaringer med leverandører mv.

Slettet: den myndighet som godkjente kostnadsrammen

4.5.1 Kutt i prosjektet

Dersom det oppstår uforutsette kostnader som innebærer at prosjektets styringsramme kan bli overskredet, skal det først vurderes om det er mulig å foreta forenklinger og reduksjoner i andre deler av prosjektet, iht. en kuttliste som skal foreligge før prosjektet settes i gang. Så lenge kostnadsrammen overholdes, kan kutt i vedtatt funksjonalitet bare skje etter en vurdering av **Stortingets direktør**. **Større endringer i vedtatt funksjonalitet skal godkjennes av Stortingets presidentskap.**

Slettet: For ordinære prosjekter innebærer dette at saken skal legges frem for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I tillegg skal saken forelegges Finansdepartementet dersom saken tidligere har vært forelagt Finansdepartementet.¶

Slettet: oppdragsgivende departement

4.5.2. Bruk av usikkerhetsavsetningen i byggeprosjekter

Dersom de uforutsette kostnadene ikke kan dekkes ved kutt i andre deler av prosjektet, jf. kuttlisten, skal det tas stilling til bruk av usikkerhetsavsetningen i prosjektet (differansen mellom kostnadsrammen og styringsrammen). Usikkerhetsavsetningen kan kun benyttes til å dekke kostnader som følger av uforutsette hendelser og markedssvingninger. Den kan ikke benyttes til å dekke utgifter til standardheving eller utvidelse av prosjektet.

Slettet: ordinære

Usikkerhetsavsetningen disponeres iht. pkt. 4.1 av **Stortingets presidentskap**, som kan delegere disponeringen av deler av avsetningen i det enkelte prosjekt til **Stortingets direktør** eller til Statsbygg. Utløsning av midler fra usikkerhetsavsetningen i **Statsbygg** skal skje etter tilrådning fra **Stortingets direktør**.

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Slettet: oppdragsdepartementet (-ene), eller virksomheten (-e).

4.5.3 Kostnader ut over usikkerhetsavsetningen i ordinære byggeprosjekter

Dersom usikkerhetsavsetningen for ordinære byggeprosjekter heller ikke forventes å strekke til, skal saken forelegges **det organ** som godkjente kostnadsrammen, før forpliktelser ut over kostnadsrammen pådras. Dette innebærer at **Stortingets presidentskap** skal **legge forslag til justert kostnadsramme** frem for **Stortinget**.

Slettet: den myndighet

Slettet: saken

Slettet: legges

Slettet: Kommunal- og moderniseringsdepartementet og

Slettet: 4.

5. Endringer i **reglementet**

Stortingets presidentskap delegeres myndighet til å gjøre endringer i reglementet. Endringer som gjelder forholdet mellom Stortingets plenum og Stortingets presidentskap, skal godkjennes av Stortinget i plenum.

Slettet: 4

Slettet: kurantprosjekter etter at startbevilgning er gitt

Slettet: I kurantprosjekter bærer Statsbygg risikoen for at sluttkostnaden ikke overstiger styringsrammen, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-2014-11..
¶

Noter:

* Inklusiv avtaler om rehabilitering/oppgradering av eksisterende lokaler, avtaler med forpliktende klausuler om senere kjøp og beslutning om forlengelse av leieforhold i henhold til opsjoner.

Slettet: * Instruksen gjelder ikke for spesialbygg knyttet til driften av veg- og jernbanenettet.¶

Slettet: *

** Beregnet ved å multiplisere årlig forventet leieforpliktelse (husleie og andre kostnader forbundet med leieavtalen) med antall år leieavtalen løper. Antall år settes lik leieavtalens varighet inkludert evt. opsjoner om forlengelse. Det tas hensyn til indeks klausuler med forhåndsbestemte reguleringer i avtalen.

Slettet: ***

Slettet: ¶
**** Dette kan f.eks. fravikes når statlige virksomheter selv har ansvar for å bygge og forvalte spesialbygg, som for eksempel Statens vegvesen og Jernbaneverket.¶